

норми. Потім виявляються факти ненадання відпусток протягом трьох – п'яти років підряд. Тому держава повинна посилити контроль саме в цьому напрямку.

Звичайно, що це не всі проблеми, з якими мають справу працівники в сфері надання відпусток. Оскільки наша країна на сьогодні знаходиться у вирію євроінтеграційних процесів, хотілося, щоб максимально проблеми в сфері надання відпусток у нашій країні були вирішені.

Література:

1. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР [Електронний ресурс]: Верховна Рада України. Офіційний веб-сайт. – режим доступу до джерела: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
2. Кодекс законів про працю України. Верховна Рада УРСР; Кодекс України. Закон, Кодекс від 10.12.1971 р. Редакція від 06.08.2014. [Електронний ресурс]: Верховна Рада України. Офіційний веб-сайт. – режим доступу до джерела. // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/322-08>.
3. Закон України «Про відпустки» від 15.11.1996 № 504/96-ВР // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1997, № 2, ст. 4.

ЗАГАЛЬНООБОВ'ЯЗКОВЕ МЕДИЧНЕ СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ: РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Шапенко Л. О.

асистент кафедри теорії та історії держави і права

Спірін В. Г.

студент

*Навчально-наукового юридичного інституту
Національного авіаційного університету*

Впровадження загальнообов'язкового медичного страхування в нашій країні є одним із головних завдань в умовах реформування системи охорони здоров'я. Адже, враховуючи досвід провідних країн світу, введення обов'язкового медичного страхування дозволить забезпечити наявність засобів, необхідних для покриття витрат населення на лікування, діагностику, профілактику захворювань, а також реабілітацію у разі хвороби чи нещасного випадку тощо.

З огляду на недостатність бюджетних коштів для забезпечення якісного надання медичних послуг, Україна вже довгі роки прагне перейти від державної форми фінансування медичної галузі до змішаної, в якій домінуючим повинне стати залучення ресурсів (коштів) шляхом проведення обов'язкового медичного страхування населення. В нашій країні все більшого поширення набуває медичне страхування, яке в перспективі гарантуватиме надання кваліфікованої медичної допомоги за рахунок щомісячного стягнення у вигляді податку за страховий поліс. Але поки що досить значна кількість людей не приймають таку альтернативу звичайній медицині, посилаючись на брак коштів та відсутність необхідності у постійному медичному забезпеченні.

Слід також зазначити, що за висновками експертної групи з питань удосконалення законодавства у сфері охорони здоров'я в умовах реформування сис-

теми охорони здоров'я за участю представників Комітету Верховної Ради України з питань охорони здоров'я, Голови профспілки медичних працівників України, Міністерства фінансів України, Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, Міністерства соціальної політики України та громадськості, що відбулося 12 лютого 2015 року запровадження загальнообов'язкового соціального медичного страхування на сьогодні в Україні є передчасним [1]. Дана позиція експертів зумовлена рядом факторів, до яких зокрема належать: недостатній рівень підготовки страховиків, їх неготовність провадити медичне страхування; низький рівень оплати праці медичних працівників; відсутність законодавства, яким врегульовано відносини з приводу медичного страхування; розбіжність поглядів чиновників, страховиків та медиків щодо вибору моделі медичного страхування; неінформованість населення щодо умов та порядку здійснення медичного страхування та ін.

Суттєвим зрушенням у процесі реформування галузі охорони здоров'я та введення ефективної системи фінансування цієї галузі стала розробка та прийняття до розгляду Верховною Радою України в липні 2015 р. законопроекту «Про загальнообов'язкове соціальне медичне страхування» (далі – Законопроект) [2].

Позитивним у останньому Законопроекті є те, що в ньому враховані всі схвальні положення проектів законів, які вносилися на розгляд Верховної Ради України впродовж 2010-2015 рр. Законопроект розроблено на основі та у відповідності з положеннями ст. 49 Конституції України, в якій закріплено можливість кожної людини мати право на охорону здоров'я, медичну допомогу та медичне страхування. При цьому зазначено, що охорона здоров'я забезпечується державним фінансуванням відповідних соціально-економічних, медико-санітарних і оздоровчо-профілактичних програм. Держава створює умови для ефективного і доступного для всіх громадян медичного обслуговування, а у державних і комунальних закладах охорони здоров'я допомога надається безоплатно [3].

В цілому Законопроектом визначено правові, економічні та організаційні основи загальнообов'язкового медичного страхування, а також встановлено:

– перелік осіб, які підлягають загальнообов'язковому медичному страхуванню та їх правовий статус;

– можливість страхувальників самостійно обирати страховика (наприклад, Фонд соціального страхування або страхову організацію, що провадить даний вид страхування);

– перелік страхових подій, захворювань та умов лікування;

– можливість добровільної участі в загальнообов'язковому медичному страхуванні;

– положення, якими врегульовуються договірні відносини між суб'єктами (страховиком та застрахованою особою, страховиком та постачальником медичних послуг – медичним закладом), на основі яких відбувається формування та розподіл грошових ресурсів і надання якісних медичних послуг;

– здійснення загальнообов'язкового медичного страхування за принципом солідарності та субсидування (солідарна участь роботодавців та працівників у фінансуванні медичної допомоги, умови загальнообов'язкового соціального медичного страхування не залежать від стану здоров'я і доходів застрахованих осіб);

– вичерпний перелік страховиків, що можуть здійснювати даний вид страхування (Фонд соціального страхування, страхові організації, Державна страхова організація) [2].

На сучасному етапі розвитку системи медичного страхування важливе значення має прийняття Концепції загальнообов'язкового медичного страхування. Проект Основних засад цієї Концепції ще з 2012 р. винесений для публічного обговорення, але так і не був прийнятим, що відповідним чином створює перепони для ефективної реалізації Загальнодержавної програми «Здоров'я 2020: український вимір», схваленої Розпорядженням Кабінету Міністрів України № 1164-р від 31 жовтня 2011р.

У перспективі впровадження обов'язкового медичного страхування у сферу охорони здоров'я слугуватиме якісним змінам саме в аспекті правових відносин суб'єктів у системі пацієнт – лікар – суспільство – держава, що дасть можливість певним чином вирішити проблему браку фінансових ресурсів, сприяти модернізації та повному оновленню медичного обладнання, встановленню більш тісних, партнерських відносин між лікарем і пацієнтом, забезпечить захист прав пацієнтів і медичних працівників [4, с. 83]. Проте, перш ніж прийняти відповідне законодавство та запровадити загальнообов'язкове соціальне медичне страхування, потрібно розробити та затвердити стандарти та клінічні протоколи, ввести систему оцінки вартості медичних послуг, а також вирішити питання щодо надання медичним закладам статусу господарюючих суб'єктів.

Також, погоджуючись з думкою Л.О. Самілик, слід зазначити, що управління коштами в умовах введення обов'язкового соціального страхування повинна здійснювати державна установа, тобто необхідним є функціонування єдиного централізованого державного органу – Фонду обов'язкового медичного страхування [5, с. 11], що діє на основі прийняття 28 грудня 2014 року Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування загальнообов'язкового державного соціального страхування та легалізації фонду оплати праці».

Як висновок, варто зазначити, що врахування та усунення існуючих недоліків, прийняття відповідної нормативно-правової бази сприятиме гармонізації вітчизняного законодавства та дозволить забезпечити надання якісних медичних послуг відповідно до європейських стандартів, збереження соціальних гарантій, закріплених Конституцією України щодо отримання безоплатної медичної допомоги.

Література:

1. МОЗ: Запровадження в Україні обов'язкового медичного страхування є передчасним [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://espresso.tv/news/2015/03/06/moz_zaprovadzhennya_v_ukrayini_obovyazkovoho_medychnoho_strakhuvannya_je_peredchasnym
2. Проект Закону про загальнообов'язкове соціальне медичне страхування [Електронний ресурс]: 2 сесія VIII скликання Верховної Ради України, Ініціатор законопроекту А.Ф. Шипко. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=56215
3. Конституція України: Прийнята Верховною Радою України 28.06.1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.

4. Лвак П. Проблеми корупції в медичній галузі України та передумови запровадження обов'язкового медичного страхування / П. Лвак, Л. Задорожня // Підприємництво, господарство і право. – 2012. – № 11(203). – С. 81-84.
5. Самілик Л.О. Адміністративно-правові основи регулювання охорони здоров'я громадян в Україні : автореф. дис. ... на здобуття канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право, інформаційне право» / Л.О. Самілик. – К., 2013. – 20 с.